NEŽ SE PĚŠEC STANE KRÁLEM

Vojtěch Žák

obálka a ilustrace: Jessie Loarn
www.jevoma.wix.com/marketamarikova
FB: Katastrofé

grafická úprava: Zuzana Žabková, Jakub Špiřík

editace: Kateřina Foltánková
www.literarnialchymie.cz

VĚNOVÁNÍ

Všem mým múzám: Kleopatře, Kuličce, Upírce, Nikolce, Trishe. Tahle kniha o nich není. Alespoň ne příliš.

PODĚKOVÁNÍ

Andree Popelové, nejlepší z mých učitelek, za tolik věcí, že je ani nejde vyjmenovat. Janče Křivové a Haně Vencálkové za jejich „definice lásky“. Daliboru Krejčímu za jeho básně o lásce. Všem mým betačtenářům – je Vás tolik, že to nejde vypsat.

MOTTO

„Neexistuje žádná absolutní pravda, pravda je subjektivní.“

– Protagoras z Abdery

1. KAPITOLA

Bál teprve začínal, když jsme s lordem Marco Ornetem přijížděli k Paláci vědy a umění. Nechápal jsem, co tady dělám. Zrovna jsem dokončoval katalog levého křídla jeho rozsáhlé knihovny, když za mnou přišel, ať se slušně obleču, že mu budu dělat doprovod na Večeru květin.

„Já ale nic vhodného nemám," namítl jsem. Jako chudý student Arasykovy univerzity jsem byl rád, když jsem si po hospodách, knihovnách, továrnách a trzích vydělal na měsíční školné a ještě mi něco zbylo na večerní chléb a půlnoční víno. Hlavně to víno, ačkoliv donedávna jsem volil radši chleba, když mi hlad svíral útroby jako katova smyčka krk, až jsem měl pocit, že se samou slabostí pozvracím.

Spolubydlící Tommasso říkal, že to je dobře, že se pak dřív opiju. Jenže Tommasso na rozdíl ode mě nikdy neměl problémy s penězi – jako pohledný syn obchodníka šel v nejhorším žebrat k tatínkovi, i když se raději nechával vydržovat osamělými, ale dosud roztouženými vdovami. Poslední dobou to byla velká móda, kterou se řídili všichni bohémové a dandyové z Vinegie, největšího Svobodného města světa. Já po svém otci elektrikáři nepodědil žádný majetek, jenom příliš velký nos a nepěknou vejčitou tvář. Snažil jsem se ji ukrýt pod dlouhými hnědými vlasy, které se nemohly rozhodnout, jestli mají barvu vadnoucího listí, anebo hnijící slámy. Na nějaké vydržování nemohlo být ani pomyšlení, takže když na fakultu přišel lord Ornet s tím, že potřebuje někoho, kdo by aktualizoval obsah jeho knihovny, bylo to pro mě jako dar z nebe. Nemám tušení, proč si vybral zrovna mě; jak mi docent Bornos Zachater alias Kundí ksicht s odporem sdělil, doporučovali mu celou řadu lepších a ukázněnějších studentů.

Snad tedy lord Ornet předpokládal, že jsem jeden z těch, kteří utáhnou milostslečinky na pěkné oblečení, když už ne na pěk-

nou tvář, a musel jsem ho vyvést z omylu.
Jeho odpověď mě překvapila: „V pracovně na tebe čeká frak. Alicia ti pomůže s oblékáním.“ S tím se otočil a odkráčel dřív, než jsem stačil něco namítnout.
Takže já ho mám doprovodit na slavný Večer květin…
Večer květin! Ano!
Byl jsem tak vzrušený, že jsem na rozpracovaný katalog převrhl kalamář s inkoustem a zničil si celotýdenní práci. Zlostně jsem zaklel. Ten týden práce navíc mi lord nezaplatí. Jenže Večer květin! Jenom vstup na něj by mě přišel na měsíční mzdu a to mi Ornet platí víc než štědře. Rychle jsem setřel rozlitý inkoust v marné snaze zachránit z katalogu, co se jenom dalo, a do své pracovny, písárny po Ornetově posledním knihovníkovi, skoro běžel.
Alicia, Ornetova posluhovačka, drobná rusovláska s vlasy spletenými do desítek copů, na mě už čekala. S prázdným úsměvem čichala k váze s květinami, sotva mě ale zahlédla, v očích jí zahrály potměšilé jiskřičky: kytky zahodila a vodu z vázy mi vyšplíchla do obličeje.
Zalapal jsem po dechu. „Co to děláš?“ vyjekl jsem, spíš překvapeně než rozzlobeně. Na Aliciu se nešlo zlobit, ve svých šestnácti byla víc dítětem než většina těch, které jsem za svého života poznal. „Ty jedna!“ vykřikl jsem a začal ji honit po pokoji. Schovala se za písařský stolek v prostředku místnosti a pak se mi pokusila proklouznout pod napřaženou paží. Chtěl jsem ji sevřít a přivinout k sobě, ale v tom jsem něco uviděl. Na skříni na pergameny, brky, tuše a jiné psací potřeby, visel frak. Přesně takový, jaký nosí velcí páni, stará šlechta a zbohatlíci, jaký nosí Marco Ornet, když jde ven, a jaký nosí guvernér na veřejných proslovech – černý jako noc, s dlouhými špičatými šosy, barevně sladěnou vestičkou, zářivě bílou košilí, kterou určitě při nejbližší příležitosti poliju vínem a pak budu muset lordovi splácet celou tu drahou nádheru a moje práce vyjde vniveč! Až jsem se z té představy rozklepal.
„Nádhera, že?“ otřela se o mě Alicia.
„Co když ho zničím?“ zakňučel jsem.
„Tak si zničíš nejdražší dárek, jaký jsi kdy dostal.“

„Dárek?“ podivil jsem se.
„Ano. Ornet říkal, že si ho můžeš nechat.“
„Skutečně?“
„Ne, asi tě vodím za nos. Copak někdy lžu?“
„Ale proč mi ho jeho lordstvo dává?“ Na chvíli mě napadlo, jestli mi jím nechce zaplatit. Jenže cena fraku můj plat značně převýší. Možná by nebylo marné ho později prodat? Ale to už říkám hop, dokud jsem nepřeskočil, všechno pěkně popořádku.
„Kdo ví,“ zatrylkovala. „Proč jeho lordstvo chce, abys s ním jel na bál?“ Pak se zamračila a trochu ukřivděně dodala: „Mě nikdy nikam nepozval.“
„Asi ví proč. Nemá zapotřebí, abys mezi smetánkou zadržovala dech tak dlouho, než ti někdo podá sklenku vína.“
„Hej, to není fér. Dámě by měli nalít jako první.“
„Dáma by vůbec pít neměla, jenom zdvořile zdvihat sklenku ke rtům a zase ji odkládat.“
„To je blbost.“
„Věř mi, o etiketě něco vím. Asi proto jedu s Ornetem já a ne ty.“
Vyplázla na mě jazyk.
„Pospěš si, ty zlobidlo,“ ohnal jsem se po ní, „a pomož mi se obléct. Nesmím nechat jeho lordstvo čekat.“
„To tě mám jako svléknout?“ přitočila se ke mně.
„No…“ zrozpačitěl jsem. „Jestli chceš?“
„Nechci,“ zase na mě vyplázla jazyk. „Jen to ze sebe pěkně sházej sám.“
„Tak se otoč.“
„Ještě abych se na něco takovýho dívala,“ otočila se na patě. Zahanbeně jsem si rozepnul vestičku, sundal režnou košili a pak přistoupil k fraku. Vůbec jsem nevěděl jak začít. Abych ho nestačil zašpinit ještě dřív, než ho vůbec vezmu na sebe!
„Alí?“ zavolal jsem na posluhovačku.
„Co je?“ otočila se.
„Máš mi pomoct, ne?“
„To ale nevím, jestli chci,“ odsekla.
„Prosím…“

„Tak dobře. A s čím ti mám pomoct? Potřebuješ rozepnout kalhoty?“
„Ale ne,“ plácl jsem se dlaní do tváře, a pak zalitoval, že jsem neřekl ano. „Nevím, jak to obléct. A jak z toho mám vyndat jednotlivé kousky, abych je nepomačkal?“
„To nepomačkáš. Ach jo. Tak počkej,“ přistoupila k obleku, sejmula frak z ramínka a řekla: „Tohle podrž.“ Přebíral jsem ho stejně opatrně jako porcelán. Alicia sundala i vestičku a poté mi podala košili se stejnou grácií, jako by mi házela hadru na vytírání podlahy. Když jsem se neměl k tomu ji přebrat, začala mi ji rvát přes hlavu.
„Asi bych měla nejdřív rozepnout knoflíky,“ zabručela, když jí to nešlo.
Proč si lord Ornet vydržuje zrovna tohle nemehlo? pomyslel jsem si. Pak mě napadlo, že si Alicia na motovidlo jenom hraje. Alespoň knoflíky rozepnula rychle jako zkušená kurtizána. Přidržela mi košili, abych do ní mohl strčit ruce, pak ale začala uhýbat rukávy. Myslel jsem, že jí praštím! Bál jsem se nechat svého chlebodárce čekat. Navíc jsem byl příjemně vzrušený. Večer květin! Už abych tam byl!
Když došla řada na kalhoty, zmocnily se mě rozpaky. „Teď se otoč,“ vyzval jsem Aliciu.
„A proč?“ zašvitořila služka.
„Přece se na mě nebudeš dívat?“
„A pročpak ne?“
Ve Vinegii zuřila nebývalá vedra, snad nikdo nenosil podvlíkačky. Nechtěl jsem, aby mě viděla úplně nahého. „No… protože jsem muž a… a ty jsi žena.“
„No a?“ A už vážněji dodala: „Myslíš, že bys byl první chlap, který přede mnou stáhnul kalhoty?“
Musel jsem přiznat, že mé rozpaky byly poněkud směšné. S nahotou jsme se setkávali na každém kroku. Byť se to na lepších místech nenosilo, v odlehlých uličkách každá povětrná holka odhalovala svoje vnady, aby rychleji sehnala neukojeného zákazníka. Když si člověk zvolil některou ze zastrčených zkratek, které procházely celou Vinegií, často narazil na páry odhalující více, než mu bylo příjemné. Většinou jsem sklopil zrak a zrychlil krok, ale čas od času jsem se zastavil a představoval si sebe na místě toho muže, který zrovna utrhl některou z hezčích květin hříšného pole. Hned jsem se však za takové myšlenky hanbil a pokračoval v cestě.
Proč by tedy mělo záležet na tom, že mě Alicia uvidí? Snad proto, že jsem na své vychrtlé tělo vůbec nebyl hrdý. Můj otec vždycky říkal, že co nemám ve svalech, to se mi schovalo do hlavy, takže „musím bejt chytrej jako podělanej Larinči.“ Tím myslel renesančního umělce a vynálezce Pornela la Rinčiho, asi jediného učence, kterého znal jménem.
Neměl jsem na vybranou. Váhavě jsem zatahal za šňůrku kalhot – a v ten okamžik se nade mnou Alicia slitovala a otočila se. „Ty ho ale musíš mít malýho, že se přede mnou tak stydíš,“ odfrkla si. S ulehčením jsem si sundal kalhoty, vyměnil je za ty od fraku a urychleně se do nich nasoukal. Když jsem zapnul poslední knoflík, oddechl jsem si.
„Viděla jsem všechno,“ otočila se Alicia a smála se jako čertisko. V ruce držela zrcátko. Zmocnily se mě rozpaky, a když prohlásila: „Tak malýho ho nemáš,“ ještě zesílily, i když s nimi přišlo i něco jako hrdost. „A teď už si pospěš, víš, jak dlouho jsi nechal našeho pána čekat?“ začala mě vytlačovat z místnosti. Měla pravdu, přišlo mi, že jsem se oblékal alespoň třicet minut, ale jak ukazovaly kyvadlové hodiny na chodbě, trvalo to sotva polovinu té doby. Přesto příliš dlouho – lord Ornet na mě už čekal v kočáře.
„Omlouvám se,“ chystal jsem se jako obvykle všechno shodit na Aliciu, pak se ve mně ale zvedla vlna rytířskosti a já pokorně dokončil: „nechtěl jsem… nechtěl jsem vás zdržovat.“
„To je v pořádku,“ řekl, zabušil na dvířka a zvolal: „Jedeme.“
Kočár se vydal na drkotavou cestu.
„Lady s námi nepojede?“ podivil jsem se.
„Ne,“ odvětil lord Ornet. Neřekl proč a já neměl odvahu se vyptávat.
Kočár vjel na stezku Brachova pádu a roztřásl se na kočičích hlavách jako stařec zmítaný horečkami. Pod kopcem cesta pokračo-

vala Městskou třídou, kde plynové lampy nahradilo poruchové elektrické osvětlení. Můj otec je pomáhal instalovat a často nadával, jak strašná je to věc: každou chvíli se něco pokazí a pak celé čtvrti tonou ve tmě. Na Městskou třídu, nejdůležitější ulici táhnoucí se napříč celým městem, přitom museli elektrikáři z Denisovy elektrárny, první továrny toho druhu na světě, dávat největší pozor. Lampami vrhané světlo bylo pokroucené a protkávané stíny, jak kovové zdobení bránilo paprskům proniknout tam, kde jich bylo zapotřebí. Asfaltová cesta vypadala jako černá řeka a plynulý, kolíbavý pohyb kočáru mi připomínal cestu gondolou.
Celou dobu jsem házel pohledy po lordu Ornetovi. Bez zájmu vyhlížel z okna a po chvíli si vytáhnul z kapsy knížku. V mihotavém světle lampy se mi podařilo rozluštit název – O lásce. Bylo to pro mě příjemné překvapení. Kdysi jsem tohle roztomilé dílko nedávno zesnulého básníka Moseta četl. Jednalo se o filozofickou rozpravu nad povahou toho těžko definovatelného citu, protkané kupou květnatých slov a přirovnání. Ačkoliv jsem z něj byl trochu zklamaný – doufal jsem, že v něm najdu nějaký návod, jak zapůsobit na ženy – zpětně se mi vybavovaly mnohé myšlenky tohoto velikána.
V tom jsem si všimnul, že mně lord Ornet pozoruje, a bleskem obrátil zrak do ulic – k pokrouceným balustrádám balkonů, kruhovým oknům lemovaných dovnitř stočenými kovovými paprsky, k úzkým uličkám vedoucím do nebezpečného světa spodiny, k vytáhlým věžím, kostelům a opuštěným chrámům, ke kamenné změti velkoměsta, jakým Vinegia zajisté byla.
„Znáš tu knížku?“ promluvil lord Ornet.
Rozpačitě jsem se usmál a dal mu za pravdu. „Omlouvám se, nechtěl jsem zírat, to jen…“
Odbyl mě mávnutím ruky. „Co na ni říkáš?“
„No… já nevím…“ Ornet se zamračil; neměl rád mlhavé odpovědi. „Je v ní plno zajímavých myšlenek,“ napravil jsem svoji chybu. „Hlavně se mi pořád vrací slova: ‚Láska je jako útok proti ďáblu vedený rukou zkušeného šermíře: plný emocí a přesto s jasným úmyslem, který se před druhým tak špatně snaží

skrývat. A stejně jako útok proti ďáblu má i stejný výsledek: neodvratnou prohru, k níž vede dlouhá stezka plná bolesti.‘“
„Strana?“
„Netuším. Bylo to někde před koncem.“
Ornet chvíli listoval a poté mi knížku podal. Byla zabalená v jemné modré látce, vydavatel vyvedl slova na líci velkými šarlatovými písmeny, přesně v módě stylistického minimalizmu, který panoval v Mosetově době a který se po svém nedávném úpadku ke kýči znovu vracel ke slovu. Po chvíli náročného pátrání, kdy mi stíny poskakující lampy rozmazávaly drobná písmena knížečky, jsem objevil příslušnou pasáž. Lord Ornet byl trpělivý. „Přečti ji,“ rozkázal, a dodal: „Celou.“
Zabrousil jsem očima na začátek třinácté kapitoly a dal se do čtení: „‚Láska je horoucím citem, rozechvělou touhou i tělesnou žádostí, je ale i chladným rozhodnutím mozku, že někoho mám rád. Láska, tak jako přátelství, je rozhodnutí založené na logickém, pevném základu nelogického citu. Argumentem pro lásku je iracionálno. Láska je jako útok proti ďáblu vedený rukou zkušeného šermíře: plný emocí a přesto s jasným úmyslem, který se před druhým tak špatně snaží skrývat. A stejně jako útok proti ďáblu má i stejný výsledek: neodvratnou prohru, k níž vede dlouhá stezka plná bolesti. A přesto nikdo nepřestane bojovat – každý touží bojovat – protože stejně jako boj proti ďáblu, i láska je nám lidem vlastní.‘“
Zvedl jsem oči. Stačilo? Lord se tvářil spokojeně. „Teď už tu myšlenku chápu,“ řekl a vzal si knížku zpátky. Pak se zamyslel a znovu na mě upřel své pichlavé oči: „Souhlasíš s tím?“
„Prosím?“
Lord jenom nahnul hlavu ke straně, trochu jako udivený pes. To gesto působilo skoro sympaticky.
Nejdřív jsem málem zopakoval: „Já nevím,“ ale pak mi došlo, že bych ho tím jenom rozezlil, tak jsem si dal načas s odpovědí a pořádně se nad ní zamyslel. „To není lehká otázka,“ řekl jsem, abych získal trochu času. „Vím, že se mi ta myšlenka líbí, ale jestli s ní souhlasím…? Částečně určitě ano. Všichni se ženeme

za láskou, ale proč vlastně? Co jí získáme kromě krátkého pocitu štěstí a spousty bolesti? Protože žádné dvě bytosti nejsou stejné, nikdy si nebudou plně rozumět, a proto se budou nevyhnutelně zraňovat. Možná bych nehledal našeho soupeře v duchovním čertovi. Náš partner je tím soupeřem, a my se mu snažíme zasadit ránu, která ho odzbrojí, abychom ho k sobě mohli připoutat. Jenomže nikdo si nechce druhé pustit příliš k tělu, a proto kolem sebe nepřestává mávat mečem. Možná jej na čas skloní, když ho ukolébá zdánlivý klid soupeřovy zbraně. Ale nakonec jím vždycky bodne v tom nejméně očekávaném okamžiku."
Lord na mě chvíli zíral. Z jeho výrazu jsem nedokázal vyčíst zhola nic. „To je moc pěkná myšlenka," řekl potom. „Na tu jsi přišel sám?"
K vlastnímu překvapení jsem si uvědomil, že ano.
„V tom případě jsem ještě radši, že jsem si vybral zrovna tebe."
„Myslíte na práci?"
Uchechtl se. „Ano, na práci," řekl, ale za těmi slovy se skrývalo něco víc. Neměl jsem z toho dobrý pocit.
„A vy s tou myšlenkou souhlasíte?" odhodlal jsem se.
„Spíše s tvojí nežli s Mosetovou," odpověděl rychleji, než jsem očekával. „I když je mi blízké přirovnávání žen k ďáblu, nemám pocit, že přirozeností lidí je bojovat proti němu. Podle mě jsou sami lidé ďábly. Nezáleží jim na dobru, všechno dělají jen pro svůj vlastní prospěch."
„I milují?"
„Hlavně milují. Nemilujeme pro druhé, milujeme pro sebe, pro to, abychom se cítili hezky. Jenom proto jsme schopni a ochotni udělat pro lásku vše. Vždyť i já jedu na ten nudný ples kvůli lásce."
Nudný ples? Jak mohl Večer květin, moji vysněnou modlu zábavy, nazvat nudným plesem? Asi už podobných akcí zažil desítky…napadlo mě. Spíš stovky… anebo tisíce a miliony, protože po stovkách by se mi něco takového rozhodně neomrzelo. Prý se tam víno servíruje v mořských lasturách…!
Když jsem se vyrovnal se svou dotčeností, dobral jsem se konečně podstaty věci. „Jedu na ples kvůli lásce." Co to mělo znamenat? Svoji ženu nechal doma. Znamená to, že ho na plese čeká milenka? Že bych se stal součástí nějakého společného tajemství? Je ze mě teď spoluspiklenec? To pomyšlení bylo příjemné a nepříjemné zároveň.

„Moset se tvářil jako idealista, se sklony k sacrumismu, víře v absolutní dobro, a augusticismu, k víře ve věčné pokoušení ďáblem," pokračoval lord ve svých úvahách. „Já jsem spíš pragmatik. Ale ne tak zkostnatělý, jako většina dnešní společnosti. Řekl bych, že jsem pragmatik s duší. A ty?"
„Já? Já budu asi… bohém. Věřím ve svobodu. A lásku."
„Skutečně? Ačkoliv cituješ Moseta?"
„Moset byl básník."
„A ze své podstaty stejný pragmatik jako já. Vždyť zradil svého přítele a vydal ho policii. Svoji ženu vyměnil za bohatou paničku, jen aby mohl žít spokojený život a skládat si svoje básně bez starostí o denní chleba. Také to byl pijan, feťák a zpustlík. Pravda, to mi zní dost bohémsky."
„Nesouhlasíte s bohémou, můj pane?"
Lord se uchechtnul: „Můj pane? Kaspiáne, teď zníš jako běhna čekající, až mě bude moci udělat." Ta urážka zabolela, ale Ornet se dobrácky rozesmál: „Ber si to osobně, ale neber si to špatně. Já mám šlapky rád."
Byl jsem na rozpacích, ale chtěl jsem kout železo, dokud bylo žhavé, využít té prapodivné chvíle, abych získal odpověď alespoň na jednu z mnoha otázek, které mě tak pálily. Jenže v tom okamžiku lord prohlásil: „Jsme tady."
Skutečně. Kočár zpomaloval, až skoro zastavil. Kdesi vepředu prorachotil paromobil a pak se vozka vydal do dvora, aby zaparkoval drožku a obstaral koně. Když jsme objeli Palác vědy a umění, otevřela se přede mnou rozlehlá zahrada, kterou jsem dosud viděl jenom přes vysokou zeď. Jako bychom se dostali do drobného loveckého lesíka. Byla to třetí největší zahrada ve městě, hned po té Cechu zahrádkářů a té v guvernérově paláci na Hradčanech. Nemohl jsem se jí nabažit, všech těch vysokých borovic a bříz, kaktusových skleníků i směsky okrasných květin, z nichž jsem byl schopen poznat jenom růže.

Lord mě nenechal kochat se tou nádherou dlouho; sotva nám vozka otevřel dveře, popadl mě a donutil zařadit se po jeho boku. Přitom mi do ruky vrazil vycházkovou hůl, dlouhou jako polovina mého těla, s leštěnou cínovou koulí na konci. Byla těžká a nepohodlná, nebyl jsem na ni zvyklý, a přesto jsem si s ní připadal jako velký pán. Jako by mi společně s frakem propůjčovala status někoho důležitějšího, než jsem byl. Spolu s lordem Ornetem jsem se zařadil do dlouhého, ukázněného davu hrabat, rytířů, vévodů a zbohatlických obchodníků, který se šinul ke schodišti osvětlenému barevnými žárovičkami. Připomínaly mi pentle nevěstek na 17. říční. Nahoře stáli dva lokajové a majordomus, který kontroloval pozvánky. Lord Ornet každou chvíli zdvihal cylindr k pozdravu. Já ten svůj raději sundal a zdvořile se ukláněl, jen hlavou, a přesto pokorně. Pomalu jsem si uvědomoval, že sem nepatřím, a zmocňovala se mě nervozita.

Majordomus na vévodovy lístky sotva pohlédl. Poznal ho. S úklonou a slovy: „Vítejte, Vaše lordstvo," mu ustoupil z cesty. Pochopil jsem rčení, že lordovo jméno otvírá všechny dveře. Sluhové k nám přistoupili, aby nám odebrali cylindry a hole, lord Ornet jim ale hůl odmítl vydat. Zachoval jsem se tedy stejně a přemítal, proč se chce dopustit tak těžkého překročení protokolu. S vycházkovou holí se přece nedá tančit, zato se jí dá zlomit noha nebo rozbít lebka, proto bylo její vnášení do sálu považováno za nežádoucí. Lord Ornet dnes tedy tančit nehodlá. Pokud jel ale za ženou, tak… že by mě bral sebou právě proto? Abych mu držel hůl, když toho bude zapotřebí?

Myšlenky ve mně hlodaly jak myši v ementálu, ale když jsem vstoupil do sálu, rozprchly se do všech stran. Stanul jsem jako opařený. Sál, táhnoucí se na padesát metrů do stran, byl prozářený obrovskými lustry posetými stovkami žárovek. U jedné stěny stály stoly s pochoutkami. Na pódiu v pravé části místnosti vyhrával orchestr jakousi táhlou píseň, kterou jsem neznal. Hned pod ním se točily páry udržující mezi sebou cudnou vzdálenost natažených paží. Mezi podpěrnými sloupy se proplétali hosté,

tvořily se debatující hloučky, padaly zdvořilostní fráze, zazníval upřímný smích i neupřímné pochlebování. Levou část místnosti tvořil jakýsi amfiteátr, na jehož dně se točilo služebnictvo a mizelo ve dveřích, které musely vést do kuchyně. Všude se nacházely myriády květin propletené v trilionu barev, světel, odstínů i vůní zahalující místnost opojným parfémem. Visely z lustrů, proplétaly se mezi sloupy, stály na stolcích, plazily se po zdech. Některé rostliny rodily plody, které si hosté mohli utrhnout a sníst. Vytvářely malou rajskou zahradu pro všechny, kteří sem dnes zavítali. Nemohl jsem to všechno ani obsáhnout pohledem, lord Ornet do mě musel dloubnout, aby mě přiměl k pohybu.

„Myslel jsem, že jste vzdělaný člověk, Kaspiáne," začal mi zničehonic vykat. „Copak vás matka nenaučila, že stát ve dveřích s pusou tak otevřenou, jako byste chtěl každého sníst, není zrovna zdvořilé?"

„Omlouvám se, pane."

„Říkejte mi Marco. Vystupujete tu jako můj dobrý přítel, kadet z Arasykovy univerzity, který doučuje třídu literárních věd, pamatujte na to."

„Budu."

„Chovejte se přirozeně a alespoň ze začátku nechte mluvit mě, je vám to jasné? A usmívejte se. Lidé jsou rádi, když se na ně někdo usmívá."

Sebevědomě zamířil za první skupinkou. „Paní Pertová," zdvořile jí políbil rukavičku, „slečno Veronová," zopakoval gesto, pak se napřímil a kývl na zbylé muže: „vévodo Strobe, pane Arite." Pak se otočil ke mně a řekl: „Dovolte, abych vám představil svého drahého přítele, pana Kaspiána Speculatora."

Zdvořile jsem se jim uklonil.

„Lorde Ornete," přivítala ho vřele slečna Veronová, „takže jste mezi nás přece jenom zavítal?" Byla drobounká a štíhlá jako tužka, trošku křečovitá, ale s úsměvem tak širokým, až jsem se bál, že jí přepůlí hlavu. Nos měla trošku delší, než bylo pěkné, ale zachraňovala to zlatými vlásky kadeřenými do složitého účesu.

Připomínal klubko vlny, ale vypadal elegantně.
A neměla žádná prsa, to, co jí nadouvalo dekolt, byly bezpochyby vycpávky.
„Zajisté, má drahá, přece bych si nenechal ujít takovou příležitost," odpověděl lord Ornet. „Jak se daří panu bratru?"
„Dobře, moc dobře. Před dvěma týdny jsem od něj dostala dopis, přišel až z Krajin ledu na jihu. Prý mezi místními našel jakýsi prapodivný kov a teď ho od nich skupuje. Slibuje si velký zisk."
„Skutečně? To zní jako skvělá zpráva. Doufám, že na počest jeho návratu uspořádáte velkou oslavu."
„O tom nepochybujte, milý lorde, přece bych nezklamala svého bratra chladným přijetím."
Lord se usmál.
„Pche. Prý příležitost, říkáte?" odfrkl si pan Arit. Byl skoro dvakrát vyšší než slečna Veronová a tvář mu křivil arogantní výraz člověka, který věří, že je lepší než všichni kolem, přestože očividně neměl šlechtický titul. Odhadoval jsem ho na bohatého obchodníka, kterému většina místní smetánky dlužila peníze. Jeho jméno jsem ale slyšel poprvé. „Až budu mít touhu obdivovat květiny, zamířím do Cechu zahrádkářů. Rozhodně bych nevolil tenhle přeplácaný skleník."
„Mě uchvátil," řekl jsem si, a teprve po chvíli si uvědomil, že jsem promluvil nahlas.
„Skutečně?" podivil se pan Arit a z hlasu mu kapalo pohrdání.
„I na mě velice zapůsobil," přidala se paní Pertová. „Ta souhra barev je úžasná a zabíjela bych pro jejich růže," kývla k jedné stěně, kde se z květináčů zvedal celý růžový keř.
„Ale ten podivný odér, který se tu všude vznáší," pokračoval pan Arit s haněním výstavy.
„Slyšel jsem, že květiny byly vybrány tak, aby souhra jejich vůní lahodila nosu. Takový živý květinový parfém," nadhodil vévoda Strob, postarší pán, který mi svým pupkem a vrásčitou tváří skoro bez vlasů připomínal mého dobráckého děda. Už jen tím, že řekl celou větu, ale prokázal, že je mnohem hovornější než on. Navíc měl velice libozvučný hlas.

„Pěkně odporný parfém," odfrkl si pan Arit.
„Jedná se o exhibici," řekl lord Ornet. „Je pochopitelné, že se zahrádkáři chtěli vytáhnout s co největším množstvím květin, a skutečně to působí trošku přeplácaně. Osobně bych nikdy neumístil slunečnice hned vedle růží a tamto rozložení lilijí se zdá být bezmála vulgární. Souhlasím ale s tím, že když se člověk oprostí od puntičkářství, shledá tuto výstavu okouzlující. A ta vůně je skutečně příjemná, skoro mám chuť zjistit, jestli podobný parfém neexistuje, s radostí bych o něj rozšířil svoji malou sbírku."
„Pořád tak dandyovský," zasmál se vévoda Strob.
Skutečně, lord Ornet byl dandy. Netušil jsem, kolik je mu let, ale vypadal sotva na třicet. Měl pevnou postavu, široké lícní kosti a černé vlasy, vždy tak pečlivě ulízané dozadu, přesně podle současné módy. Bezesporu to byl fešák.
„Kéž by bylo víc takových," zastala se ho slečna Veronová, a paní Pertová jí přisvědčila:
„Máte pravdu, drahoušku. Dnešní doba se mi zdá hrozně odpudivá. Všechno tak strašně páchne. Pokaždé, když se ke mně přiblíží nějaký sluha, musím si krýt nos kapesníčkem. Ta zvířata se snad nikdy nemyjí."
„Ať jim váš pan manžel nařídí každý večer se vykoupat," doporučil jí lord Ornet. Přesně tak to dělal se mnou.
„Kdo by to všechno platil?" zhrozila se paní Pertová.
„Pravda," přidal se vévoda Strob, „ani já se tak často nemyju."
„Váš pan manžel si přece nemůže na nedostatek peněz stěžovat," držel se lord Ornet tématu. „To spíš na nedostatek zdraví. Daří se mu dobře?"
„Podle toho, kolik denně spořádá těch svých koláčků, nepochybně ano. Kuchyně už mu je ani nestačí péct."
„Pořád ještě si stěžuje na migrény?" starala se slečna Veronová.
„Myslím, že jenom simuluje. Asi mu vyhovuje být pořád zavřený v pokoji. Jak jinak si vysvětlit, že doktoři netuší, co s ním je?"
„Doktoři nikdy nic nedokážou vysvětlit," durdil se pan Arit. „Je to sebranka podvodníků, která neumí než pouštět žilou."
„A to nejen vašemu tělu, ale i vaší peněžence," přisadil si lord

Ornet s úsměvem.
„Přesně tak."
„Říká se to," přidal se i vévoda Strob. „Sám to nemůžu potvrdit. Ještě nikdy jsem doktora nepotřeboval."
„Skutečně?" podivila se slečna Veronová.„To snad ani není možné."
„Ale je. Já byl vždycky zdravý jako řípa. A řeknu vám, čím to je. Žiju řádný a spořádaný život. Nikdy jsem nepil alkohol, nikdy jsem nezačal kouřit, zato pravidelně jím ovoce a zeleninu, také ryby, piju hodně vody, pohybuji se na čerstvém vzduchu, vydatně spím, rád se směju a věřím, že nikdy není nic tak horké, aby to nemohlo počkat, než si dopiju svůj čaj."
Lord Ornet se dobrosrdečně zasmál. „Perfektní recept, drahý příteli. Sice bych shledával takový život poněkud nudným, ale třeba ho ve vašem věku docením."
„Vy se se svým životním stylem takového věku nedožijete," opáčil vévoda Strob. Řekl to konverzačním, skoro dobráckým tónem, a přesto atmosféra na okamžik zhoustla. Ta slova v sobě nesla hrozbu: pokud nezazněla v hlase, mezi řádky byla psána velkými rudými písmeny.
Ale lord Ornet se zasmál a řekl: „Doufám, že se mýlíte," a společnost se vrátila k družnému rozhovoru. Přesto jsem se měl na pozoru. Zkusil jsem se na vévodu Stroba podívat jinak, ale… ne, pořád jsem v něm viděl toho dobráckého staříka.
„Místní vzduch je strašný," spustil zase Arit.
„Povězte, pane Arite, proč jste sem vlastně přišel, když to tu shledáváte tak nepříjemným?" řekl jsem a snažil se o pokud možno bezelstný tón. Ten chlap mě štval, pořád mu něco vadilo.
„Kvůli obchodu, samozřejmě, pane… pane…"
„Speculator," připomněl lord Ornet.
„Ach, zajisté. Asi se na podobných místech často nepohybujete, pane Speculatore, jinak byste věděl, že nejvíce kontraktů se dohodne u sklenky whisky a dobrého doutníku."
„To přece neví ani vévoda Strob," podpořila mě slečna Veronová a Strob dobrácky přikývl: „Máte pravdu, to jsem skutečně netušil. Ale zaslechl jsem nějaké pověsti."

„Možná že kdybyste se rozhodl ověřit si tuto pověst na vlastní kůži, tak by vás moji loďaři nevytlačili z přístavu," usmál se pan Arit drze. Přišlo mi, že opět překročil protokol, ale vévodu Stroba očividně jen tak něco nerozházelo:
„Ano, to byl od vás mistrovský tah. Pořád nechápu, jak se vám podařilo získat monopol na lodní dopravu."
„A jen tak to ani nepochopíte," Arit se samolibě usmál.
„Ale nemyslete si, že jste vyhrál, pane Arite," pokračoval Strob. „‚Zlámané kopí ni ohnutý meč nám nezabrání vstoupit v seč,' traduje se v naší rodině už po generace a věřte mi, že je to pravda. Dravě se tlačíte kupředu, ale ptáky, kteří příliš rychle vyletí ke slunci, mohou brzy rozbolet křídla, a pád z výšky bývá o to tvrdší."
„Co chcete tou záplavou přísloví říct, pane?" zamračil se obchodník Arit.
„Nechci tím říct vůbec nic, můj drahý. Lidová moudrost je prostě lidová moudrost. Jen hloupé průpovídky. Občas přemýšlím, proč se vlastně začaly říkat."
Strob Aritovi vyhrožoval, nebylo o tom pochyb. Atmosféra zhoustla s rychlostí, s jakou zkušený šermíř tasí meč.
„Z nudy," ozval se lord Ornet. „Staří lidé nemají, co dělat, a tak vymýšlí hloupá přísloví. No, nevím jak vy, ale já mám chuť si zapálit, připojíte se?" obrátil se k Aritovi. „Pozval bych i zbytek společnosti, ale obávám se, že vás bych tím jen pohoršil," řekl Strobovi. Ženy do kuřáckého salonku samozřejmě nesměly.
„V pořádku," usmál se vévoda Strob, „rád si popovídám s dámami." S tím jsme se rozešli. Ornet s Aritem vyrazili k salónku a já je následoval.
„To nebylo moudré, urážet Stroba," řekl Ornet, sotva jsme splynuli s davem.
„Ten starý šašek mi pije krev," durdil se Arit. „Má pocit, že je víc než guvernér a že se mu nikdo nepostaví."
„Asi ví proč," odtušil Ornet. Jejich konverzace byla přerušovaná, jak rozdávali poklony a pozdravy na všechny strany. Cesta k salónku vedla kolem stolů s jídlem. Palčivě mi zakručelo v žaludku. Ornet to nemohl slyšet, přesto přistoupil k jednomu

stolečku, vzal talířek, umístil na něj několik delikátně vyhlížejících jednohubek a podal mi je se slovy: „Zkuste tyhle. Jsou vynikající.“ Pak se ke mně naklonil a výhružně dodal: „Neopovažuj se cpát si něco do kapes.“
Jak věděl, na co myslím?
Zakousl jsem se do prvního bochánku pomazaného světle žlutou pomazánkou, zdobenou barvenými kousky čehosi do podoby královské koruny, a zatetelil se blahem. Bylo to mírně pikantní a naprosto báječné. Začal jsem do sebe hrnout jednu jednohubnku za druhou, než mi došlo, že jsem ve společnosti a měl bych zachovávat dekorum. V životě mi nic nepřipadalo tak těžké.
Pánský salonek byl zabydlený desítkou kuřáků. Lord Ornet jim pokynul, ostatní mu odpověděli stejně. Cestou do rohu podlouhlé místnosti, ke knihovničce za kulečníkovým stolem, prohodil několik zdvořilostních frází. Pak opřel hůl o zeď, z vnitřní kapsy vytáhl pouzdro na doutníky a nabídl Aritovi i mně.
Doutník. Často jsem pozoroval Tommassa a ostatní, jak se oddávají této slasti. Pošťuchovali mě a smáli se mi, když jsem slintal nad jejich lahůdkou a hrdě odmítal hořké milodary. Ale tento jsem přijal, přišlo mi to správné. S potěchou jsem ho promnul mezi prsty, jak jsem to často vídal u ostatních, aniž bych věděl, k čemu je to dobré. Ornet vypůjčeným perořízkem odkrojil jednu špičku. Pozorně jsem sledoval, jak to dělá, dával si na čas. Když mi pak perořízek podal, bezchybně jsem ho napodobil. Připálil mě i Aritovi. Hned s prvním potáhnutím se mi zamotala hlava. Doutník měl hutnou dřevitou chuť, která mě na okamžik přinutila věřit, že budu létat. Raději jsem ruku s doutníkem spustil a věnoval pozornost tomu, o čem Ornet s Aritem mluví.
„Gratuluji k získání Tristského přístavu,“ řekl lord.
„Není proč gratulovat, vždyť jste na tom měl nemalou zásluhu.“
„Vskutku. Uvědomujete si ale, že jste si tím udělal ze Stroba nepřítele? Není moudré tomu starci zkřížit cestu. Když vás nebude moci zničit ekonomicky, prostě vás nechá zabít.“
„Toho by se neodvážil.“
„To si Haveorus myslel taky a stejně jsme mu minulý týden

šli na pohřeb.“
„Haveorus? Jak ten se dostal do sporu se Strobem?“
„Vy jste to nevěděl? Jeho textilka se chystala rozšířit svoji činnost i na obuvnictví. Strob Haverouse varoval, že nestojí o konkurenci, a on to nepochopil. Teď je mrtvý a jeho dcera si bere Strobova synovce.“
„To je strašné. Chcete říct, že teď se bude snažit zabít mě?“
„Pokud zjistí, že vás neporazí jiným způsobem. Máte strach?“ do hlasu se mu vloudil stín pohrdání.
„Strach? To nikdy! Pane, já bojoval ve válce s Darmontem, mě jen tak nějaká výhružka nevyděsí.“
„To bylo dávno.“
„Bylo to před patnácti lety, to není žádné dávno. Ještě dnes vím, jak těžký je kyrys a že meč musí být tak ostrý, aby se jím dalo oholit. A pořád ještě vím, který konec se vráží do nepřítele.“
„To rád slyším, příteli.“
Znovu jsem si potáhnul z doutníku a porval se s pocitem, že se mi podlomí kolena. Nenápadně jsem se opřel o kulečníkový stůl a v duchu zaklel, že mi protokol neumožňuje sednout si na něj.
„Co tedy podniknete?“ vyptával se lord.
„Seženu si nejlepší strážce ve městě a –“
„Ts, ts, ts,“ můj pán nesouhlasně zakroutil hlavou.
„Ne? Tak co byste radil?“
„Nejlepší obrana je útok. Sebelepší strážci vás neochrání, pokud je druhý skutečně rozhodnutý zabít. Můžete se buď vzdát – nebo ho musíte zabít první.“
„To nepřipadá v úvahu! Nedopustil bych se tak zbabělého činu.“
„To už je na vás. Váš život je v ohrožení, ne můj.“
S tím mu lord pokynul, odložil doutník a vyzval mě k odchodu. Naposledy jsem si potáhnul – i když mě to zabíjelo, musel jsem si tu pochoutku užít, jak jen bylo možné. Přesto jsme v popelníku zanechali skoro celé doutníky. Až se mi nad tím chtělo plakat, takové plýtvání! Smutně jsem se za nimi ohlédnul. „Nech je být, nějaký ti pak dám,“ zašeptal lord Ornet. Začínal jsem si říkat,

jestli mi nečte myšlenky.
„Pane, jakou přesně – “
„Říkal jsem ti, ať mi říkáš Marco.“
„Marco,“ bez zaváhání jsem se opravil, „jaká je vlastně má úloha? Proč jsem tady? Čeho mám dosáhnout?“
„Ničeho. Jen měj oči otevřené a pozoruj.“
„Co?“
„Všechno.“
Orchestr přestal hrát, páry vyklidily parket, lidé se utišili. Na pódium se škrabal jakýsi muž; měl fotrovské břicho, ale nevypadal tlustě. I se dvěma bradami působil spíše dojmem zkušeného světáka užívajícího zaslouženého odpočinku než domácího povaleče žijícího z plodů práce svých otroků. Poznal jsem ho, často se objevoval na veřejných akcích. Nejslavnější vinegijský rétor. Jeho hlas zněl jako zvon, dokázal rozesmát, pohladit, ukonejšit i vyburcovat k činu. Jmenoval se Otello a byl to mistr nad mistry. Vyučoval na Arasykově univerzitě, ale zatím jsem neměl to štěstí setkat se s ním osobně.
„Drazí a milí – vím, že bych měl začít slovy ‚dámy a pánové‘, ale na to vás mám všechny příliš rád,“ rozmáchlým gestem opsal celý sál a donutil přítomné ke zdvořilému smíchu. „Drazí a milí, byl jsem svým váženým přítelem Sebastianem Okstiusem, hlavou Cechu zahrádkářů, požádán, abych vás tu dnes večer přivítal. Určitě už jste si postačili všimnout místní výzdoby. Jak mi Sebastian vysvětlil, jedná se o miniaturní kopii Sel-zahadských zahrad, které Okstius navštívil před dvěma lety. Váže se k tomu milá historka: Sel-zahaďané mají zvláštní zvyky v oblasti milování. Přijme-li někoho osamělá žena pod svoji střechu, je vhodné se s ní téže noci pomilovat. Nejenom že dnes má Sebastian v Sel-zahadu spoustu příbuzných, ale navíc je na mnoha místech více než vítaným a očekávaným hostem. Sel-zahaďané jsou totiž spíše drobného vzrůstu.“
Jak jsem poznal z některých rozpačitých výrazů, ne každému ta narážka došla. Všichni se ale zdvořile rozesmáli a někteří starší páni se museli opřít, aby vůbec ovládli své bránice.

„Kromě mnoha krásných vzpomínek si Sebastian ze Sel-zahadu odvezl i spoustu skvělých semen. Poslední dva roky strávil jejich šlechtěním a rozmnožováním. Leč přípravy jsou u konce a on pro vás přichystal tuto překrásnou prezentaci. Můžete se tedy potěšit pohledem na exotické květiny dálného jihu, přivonět k jejich květům a na závěr večera si kteroukoli z nich odnést domů. Pokud na vás zbydou. Majordomus si zapíše, kterou rostlinu kdo dostane darem. Budete-li mít smůlu a vaše vytoužená květina na vás nezbude, netruchlete, jistě víte, kde najdete Cech zahrádkářů.
Správný proslov má být krátký a já vás proto nebudu déle zdržovat. Naši zahradníci, všichni ti skvělí muži s baretem na hlavě, jsou tu pro vás, aby vám osvětlili veškeré taje svého řemesla, případně vás poučili o místní výstavě. V půli večera nás čeká ohňostroj, pak vystoupí skupina akrobatů a na závěr vám své umění předvede zkušený pyromancer. Užijte si večer.“
Hosté ho odměnili potleskem. Hudba znovu spustila, poznal jsem v ní trojitý witz. Najednou mi lord vytrhl z ruky hůl. „Támhle, vidíš?“ pokynul k jednomu stolku, kde seděla osamělá dívka. „To je slečna Moorová. Běž za ní a vyzvi ji k tanci.“
Cože?!
Nedovolil jsem si zpanikařit. „Pak se mám vrátit za vámi, pane?“ zeptal jsem se.
„Žádný ‚pane‘, ale ‚Marco‘, říkám ti to naposledy. Dělej, jak uznáš za vhodné.“ Pak mě holí dloubl do zad. „Běž.“
Klopýtl jsem, pak se zastavil, upravil a mnohem sebevědomějším krokem vyrazil za slečnou Moorovou. Cestou jsem ještě zvládl sebrat sluhovi z podnosu sklenku whisky, obrátit ji do sebe a ještě mu ji vrátit. S tímto tvrdým životabudičem – či spíše odvahorodičem – jsem pokračoval v cestě k dokonalému trapasu. Byl jsem si jistý, že to nemůže dopadnout dobře.
Hlavně si věř, opakoval jsem si. Buď sebevědomý, klidný, nenucený. Moc o tom nepřemýšlej, jednej intuitivně, a když už tě nic nenapadne, tak se hlavně usmívej. Tohle mi kdysi řekl Mathyas, přičemž to poslední byla hodně špatná rada. Když jsem ji zkou-

šel naposledy, jenom jsem se na slečnu půl hodiny tlemil jako debil, až se naštvala a znechuceně odešla.
„Smím vás poprosit o tanec?“ uklonil jsem se slečně Moorové.
Zvedla ke mně udivená očka. Byla štíhlounká, průměrně vysoká, s dlouhými hnědými vlasy nakadeřenými do podoby labutě. Velké modré oči zvýraznila líčidly, na tváře nanesla růž, až připomínala pivoňku. V dlouhých rudých šatech vypadala svůdně, ale tvářila se nejistě. Upíjela koňak a zdálo se mi, že se nudí.
„Jsem špatná tanečnice,“ řekla. Výborně. „Doufám, že dobře vedete.“ Kruci.
„Zajisté,“ zalhal jsem. Na škole jsme sice měli lekce společenského tance a v barech jsem pochytil hodně z těch nespolečenských, faktem ale zůstávalo, že mi ty i ty připadaly nepřirozené. Navíc mi v cestě stála vrozená plachost. Jakákoliv komunikace se ženami pro mě byla nemožná, nevěděl jsem, o čem se s nimi bavit. Většinou jsem stočil řeč na Rosea s Noitzsem, dva z mých oblíbených filozofů, a pak se divil, že neví, o čem mluvím.
Musíš hlavně poslouchat, říkal mi Mathyas. Každý je rád, když se o něj druhý zajímá, a hlavně holky. Milují, když mohou žvatlat o něčem tak zoufale nezajímavém, jako jsou ony samy. Hodně se jich ptej. Můžeš je shazovat, ale nesmíš je urážet. A za žádnou cenu je nesmíš nechat, aby urážely tebe. Dej jim najevo, že máš svoji hrdost.
Nabídl jsem slečně Moorové rámě a vyvedl ji na parket. Tam jsme zaujali obrácený postoj vzdávajícího se vojáka a tváře otočili k sobě. Začala hrát hudba. Vydali jsme se po pravotočivé obrátce, pak otočka a na druhou stranu. Od sebe, k sobě, vytvořit bránu, dokola. Přibližovali jsme se a oddalovali jako dva magnety, z nichž jeden rotuje po vlastní ose. Docela mi to vyhovovalo, nebyl to nejvhodnější tanec k rozhovoru. Pak mě ale napadlo, že právě proto mě za ní lord Ornet poslal: abych z ní dostal nějaké informace. Musel jsem tedy začít přerušovanou rozmluvu.
„Řekněte mi něco o sobě, má paní,“ vyzval jsem ji.
„A co byste o mně chtěl vědět?“
„Mohli bychom začít vaším jménem.“

„Ach. Vyzval jste mě k tanci a ani jste nevěděl, za kým jdete? Jak troufalé.“
„Omlouvám se, jestli jsem vás tím urazil.“
„Řekla jsem snad něco takového?“
„A řeknete mi teď své jméno?“
„Jsem Zita Moorová Ivrejská.“
„Jste tedy kněžna.“
„Ano.“
„Krásná, mladá kněžna,“ řekl jsem.
„Děkuji.“
„Vaše rodina není odsud, že?“
„Naše panství se nachází na den jízdy od města. Je to horská osada.“
„U Průsmyku slzí?“
„Ano.“
„Jste tedy jedním z rytířských rodů, který se staral o obranu říše,“ vzpomněl jsem staré impérium, které se později rozdrolilo na autonomní města.
„Je to tak. Víte toho hodně o historii.“
„Je to jeden z mých oborů.“
„Nepovídejte. A co ještě je vaším oborem?“
Bacha, stáčí se tu řeč na tebe, uteč! „Ženy,“ řekl jsem a v náhlém návalu troufalosti se k ní přitisknul blíže, než jsem měl, až jsem se rty skoro dotkl jejího čela. „Povězte,“ řekl jsem, když jsme se znovu oddálili, „co vás přivádí do města?“
„Svatba,“ řekla. „Budu se vdávat.“
„Skutečně? To je škoda.“
„Ach, vy jste tak neomalený.“
Nedovolil jsem si plácnout žádnou hloupost, musel jsem zůstat v roli. Sám jsem se ve svém odhodlání nepoznával. „Spousta mužů včetně mě tak přijde o nejkrásnější květinu dnešního večera,“ řekl jsem. „Váš nastávající je šťastný muž a doufám, že i vy jste šťastná žena.“
„Ne tak docela.“
„Jak to?“

„Můj nastávající je baron Krom."
Baron Krom. Už jsem o něm slyšel a kdo taky ne. Obchodník s otroky, tabákem a opiem, jeden z nejbohatších mužů města. Titul si koupil od guvernéra za podíl ve své firmě. Zbohatlík, který se tlačil mezi šlechtu; bylo jasné, že stará krev se na něj nedívá s úsměvem.
„Baron Krom je přece krásný, mladý a bohatý," připomněl jsem jí.
„Krása není všechno," odsekla slečna Moorová. Pak ztišila hlas a dodala: „Říká se o něm, že má podivné choutky. Bezcitné a kruté. Že prý pořádá monstuózní," zkomolila expresivní slovo, „sexuální orgie, při nichž se vyžívá v ubližování ženám."
„A vy máte strach, že vám ublíží také?"
„Ano," řekla.
„Nebojte se," využil jsem kontaktní fáze tance a přivinul ji k sobě. „Kdyby se mělo cokoliv stát, přijďte za mnou, a já už dohlédnu na to, aby baron došel spravedlivého trestu." Jak jí vůbec dokážeš tak bezostyšně lhát? napadlo mě a odpověď byla: Nevím. Dokážu. Proti baronu Kromovi bych nemohl hnout ani prstem.
„Ach. Ale jak byste to dokázal? Kdo vlastně jste? Jak bych vás našla?"
„Jsem blízký přítel Marca Orneta. Když mě budete potřebovat, jděte za ním. Můžete tvrdit, že si chcete vypůjčit nějakou knihu. Má velmi rozsáhlou knihovnu, některé z jeho knih už dneska jinde neseženete. Řekněte, že si jdete pro Bardovy Zápisky stínů. Zapamatujete si to?"
„Ano," špitla.
„Pak mi můžete říct, co se stalo, a já s Marcem uděláme všechno proto, aby vám baron už nikdy nemohl ublížit."
„Jak jste šlechetný," rozplývala se nade mnou slečna Moorová.
„Kaspián," doplnil jsem své jméno. „A prosím, tykejte mi."
„V tom případě vy mě také, Kaspiáne," přerušila tanec, podala mi ručku a já ji zdvořile políbil. Poté jsem ji odvedl ke stolu s aperitivy a nalil nám oběma koňak. Nenápadně jsem se rozhlížel po lordu Ornetovi, ale nikde jsem ho neviděl, nabídl jsem

tedy slečně Zitě rámě a společně jsme vyrazili na obhlídku vystavených květin. V jižním rohu sálu se proplétalo velké množství pestrobarevných popínavých rostlinek, k nimž jsem nedokázal přiřadit žádná jména, ačkoliv na cedulce v jejich stínu stálo pabilis sectoris, rectutu nores, obecně romělka novošatá, karbaretka planá. Voněly podmanivě jako zpocená ženská kůže podbarvená špetičkou sladkého parfému; trochu se mi z toho zatočila hlava, i když to mohlo být i tím tancem, anebo možná doutníkem.
Slečna Zita ke mně zvedla své pomněnkové oči s dlouhými řasami a zamrkala na mě. V jejím výrazu bylo něco, co mě zneklidňovalo. Raději jsem ji odvedl k dalšímu stolku a cestou ji vyzval, aby pokračovala ve vyprávění o svém nastávajícím. Proč vůbec došlo k jejich zasnoubení? Chápal jsem, jaký zájem na tom mohli mít Ivrejové: jediné rozumné vysvětlení bylo prudké zadlužení, z něhož jim mohla pomoci právě Kromova pokladna. Jaké důvody k sňatku měl ale baron? Šlechtický titul už přeci měl…
„Baron Krom se jednoho dne nečekaně objevil u nás doma," vyprávěla Zita. „Prý vyrazil na lov, ztratil se své skupině a zabloudil. Půl dne hledal cestu z divočiny a byl nám moc vděčný za pomoc, kterou jsme mu nabídli. Sliboval, že se nám za naši pohostinnost bohatě odvděčí, a navrhoval, abychom přijeli na oplátku na jeho letní sídlo u Ronských pastvin vedle Široké řeky," Zita použila prastaré jméno, jaké dali barbarští náčelníci Adriatickému moři. „Před půl rokem jsme za ním s matinkou přijeli, otec se k nám připojil o něco později. Sotva se objevil, baron ho požádal o moji ruku. Překvapilo mě to. Nikdy o mě neprojevil více než zdvořilý zájem, i když mě často zahrnoval drobnými dárky. Ve skutečnosti byl chladný jak rampouch… Zřídka se smál, jeho vtipy byly kruté, ale nejvíc ze všeho mě děsily jeho oči. Byly takové prázdné, jako by ho nic na tomhle světě nezajímalo – a já ze všeho nejmíň. Otec s ním ale uzavřel výhodnou dohodu. Zrušil moje zasnoubení s Marianem Dothem z Askánska, mým vzdáleným bratrancem z matčiny strany, výměnou za tučnou rentu od mého snoubence. Připadám si jak koza pro výminkáře," dodala trpce.

„Kdy se máte brát?“
„Za dva týdny. Přijela jsem dřív, abych se naučila, jak to ve velkém městě chodí. Hostí nás tetička,“ dodala, „lady Estenová, támhle je,“ ukázala na ženu, která očividně věnovala valnou část svého stáří tomu, aby vypadala mladší, než byla. Nutno podotknout, že se jí to dařilo.
Co pro mě bylo důležitější, s lady Estenovou se zrovna bavil lord Ornet. „Pojďte, má drahá,“ oslovil jsem slečnu Zitu familiérněji, než bylo vhodné, ale nezdálo se, že by jí to vadilo, „pozdravíme vaši tetičku a vy se aspoň seznámíte s lordem Ornetem.“
Došli jsme až ke skupince, kterou kromě lorda a tetičky Esten tvořili ještě dva mládenci, nejspíše bratři, a jakýsi cizinec. Chlapci měli kulaté, pohledné tváře, černé vlasy a byli tak mladí, že jim sotva začínalo růst chmýří pod nosem. Oblečeni byli méně formálně, v černých livrejích jako nějací sluhové, ale o to zdobenějších vestách a honosných pásech. Cizinec byl menší než většina lidí kolem, měl tmavší kůži, mandlové oči a na hlavě prazvláštní taburetku, byť jinak se přidržel formálního společenského obleku.
„Marco,“ kývl jsem na lorda; pochybná hra se slečnou Zitou mi dodala nejisté sebevědomí, „madam, gentlemani, mé jméno je Kaspián Speculator. Drahý příteli, chtěl jsem vás seznámit s touto křehkou bytůstkou. Je to slečna Zita Moorová z Ivreje.“
„Vlastně se známe,“ řekl Ornet a políbil jí ručku. „Tedy, znám se s vaším otcem, slečno, a ostatně i tady s vaší tetičkou, která je stejně okouzlující jako vy sama. To je neuvěřitelné, jak jste vyrostla. Naposledy jsem vás viděl, když vám bylo deset let. Měla jste na sobě bílé šatičky umazané od trávy. Běžela jste za psíkem a okázale ignorovala hubování své dobré paní matky.“ Zita se začervenala. „Ale povězte,“ pokračoval lord, „jak se daří vašemu otci? A co panu bratru?“
„Bratr umřel,“ řekla Zita. „Už před dvěma lety. Na souchotiny.“
„Ach… to je mi líto. Odpusťte mi mou neomalenou otázku.“
„To je v pořádku, stalo se to dávno. Slzy smyl čas.“
„Jste tedy jediná dědička Ivrejského panství?“ zdálo se mi divné, že to Ornet tak zdůraznil.

„Bratříčka či sestřičku očekávám každou chvílí,“ usmála se.
„Tak to je skvělé, gratuluji.“
„Dost toho tlachání,“ zmrazila ji její teta. „Vy jste kdo?“ upřela na mě pohled, který by mi vyřízl srdce z těla, kdyby se dal nabrousit.
„Vždyť jsem vám to řekl,“ zrozpačitěl jsem, „Kasp – “
„Ne, neřekl. Řekl jste nám jméno. Já chci vědět, kdo jste.“
„Kaspián je můj přítel z Arasykovy univerzity,“ zachránil mě Ornet. „Doučuje dějiny literatury.“
Tetička Estenová po něm loupla vzteklým pohledem. „Jak se profesůrek jako vy,“ nevědomky mě místo degradování povýšila o mnoho úrovní výš, „dostane na Večer květin?“ Pak vytrčila prst a umlčila lorda Orneta. „Psst. Já chci slyšet odpověď od něj.“
Proč jí na tom tolik záleží? napadlo mě a po pravdě jí přiznal, že jsem se sem dostal díky „Marcovi“.
„A proč jste sem vůbec zamířil?“
„Proč ne?“ odvětil jsem. „Číst si můžu zítra.“ A zářivě jsem se na ni usmál.
„Tetinko,“ zastala se mě Zita, „proč toho muže tak týráš? Celou dobu byl zdvořilý a dělal mi velice příjemnou společnost.“
„To proto, že jsi zaslíbená jinému,“ utrhla se teta.
„Ale to já přece dobře vím, madam,“ ujistil jsem ji, „a nehodlal jsem jakkoliv poskvrnit posvátnost takového závazku.“
„Vážně ne?“ řekly tetička i neteř unisono, jenom každá trochu jinak: lady Estenová podezřívavě, Zita zklamaně. Všichni ostatní se rozesmáli a začali se mě zastávat:
„No tak, babičko,“ spustil jeden z mladíků, „nemuč toho mládence, nevidíš, že jeho úmysly jsou stejně čisté jako naše?“
„V tom případě bych ho měla nechat vsadit do okovů, aby zaživa shnil v podzemí,“ odfrkla si lady. „Vaše úmysly jsou nevinné asi jako pouliční pasák.“
Mládenci se rozchechtali a onen třetí muž se lámanou latijou optal: „Co to být pasák?“
„To je muž, který se stará o nevěstky,“ vysvětlil mu Ornet.
„Aha, Whualrnot.“

„Ano, Whualrnot," usmál se lord. Vyřknul to složité slovo bez jediné chybičky. Cizinec se rozesmál. „Právě pochopil já vaše přirovní, dámo, vy pravdu máte! Ti dva jsou jako Kaknot a Domneta, jako Kaknot a Domneta."
Zírali jsme na něj a nikdo kromě lorda Orneta ho nechápal.
„Pane Serpesothiane, dovolte mi, abych naše přátele zasvětil do vašeho folklóru. Pan Serpesothian je z Korkonistánu," vysvětlil lord. Toto polobarbarské království leželo asi dva tisíce kilometrů na východ. „Kaknot a Domneta jsou součástí místní báje. Byli to džinové, tedy jacísi démoni, a zrovna tito dva se vyznačovali nezvyklou potměšilostí. Dělali lidem samé naschvály – například jim splnili dvě přání a při třetím jim k zadku přičarovali prasečí hlavu, která hlasitě chrochtala pokaždé, když potřebovali na záchod. Jakési ženě zase přidali mužství a jednoho krále přivázali jeho vlastními vlasy k městskému chrámu. V noční košili. Hlavou dolů. No, i já musím přiznat, že to pan Serpesothian a lady Esten vyjádřili přesně, mladí bratříčci Estenovi, Luca a Mattia, jsou výlupky všech nectností." Oba „výlupci" se s úsměvem uklonili.
„Jak to dopadlo s těmi démony?" zeptal jsem se. Příběh mě zaujal.
„Nakonec doplatili na vlastní potměšilost," vysvětlil Ornet. „Asi bych měl zmínit, že Kaknot a Domneta byli sourozenci a milenci zároveň."
„Och, to je strašné," slečna Zita se zatvářila pohoršeně, lady Estenovou pohoršila spíše neteřina reakce. Chlapci se ušklíbli a pan Serpesothian byl zvyklý. Mě to nepřekvapilo; znal jsem hodně bájí ze všech možných folklórů, věděl jsem, jak to v podobných příbězích chodí.
„V Korkonistánu to tak neobvyklé není," poučil ji Ornet. „Ale abych pokračoval… Jeden mudrc uzavřel dohodu s jiným džinem. Nabídl mu svoji duši, pokud sourozence zničí. Třetí džin ale neměl takovou moc, aby je dokázal zahubit. Mudrc ho tedy poprosil, aby svedl Domnetu. Džin se zeptal jak, a mudrc odvětil: ‚Řekni jí, že to bude skvělý žert na Kaknotův účet.' Džin souhlasil a Domnetě se nápad vyvést bratříčkovi nevinný žertík zalíbil.
Džin tedy svedl Domnetu a zařídil to tak, aby je Kaknot přistihl.

Kaknot se rozzuřil a pokusil se třetího džina zničit, ale mudrc mu pomohl uprchnout. Jediný, kdo zůstal, aby čelil bratrovu hněvu, byla Domneta. Nejprve na sebe vrhali svá kouzla a proměnili se do mnoha pitoreskních podob. Pak pochopili, že to nikam nevede, a usmířili se. Stáhli své kletby a navrátili si původní podobu. Kaknot ale nikdy nezapomněl na své ponížení a při nejbližší příležitosti Domnetě její škodolibost vrátil. Ta se zase pomstila jemu a on jí a tahle spirála naschválů se táhla dál, až oba dovedla ke vzájemné nenávisti. Nakonec se střetli podruhé a tentokrát se zničili definitivně. Na světě po nich nezůstalo nic než ozvěny větru, který občas skučí tak, až připomíná něčí smích."
„A jak to dopadlo s tím mudrcem?" zeptal se jeden z mladíků; netušil jsem, který je který.
„Démon si vzal duši, kterou mu mudrc přislíbil," pokrčil lord rameny.
„A jaké z toho plyne ponaučení?" zahalekal jeho bratr.
„Že každý dobrý skutek bude po zásluze potrestán…" pokračoval první a druhý dokončil:
„… a že když někomu dlužíš mentolky, netahej ho z bláta."
Pan Serpesothian se zase tvářil zmateně, příliš chlapcům nerozuměl.
„Co soudíte vy?" zeptala se mě lady Estenová. „Jaké se v příběhu skrývá ponaučení?"
Zamyslel jsem se. „Primárně, že zlomyslnost plodí jen další zlomyslnost. Respektive že bolest vede jenom k bolesti."
Tvář lady Estenové se začala kroutit do škodolibého úsměšku.
„To je všechno?" zeptala se.
„Ne. V tom příběhu je ještě něco. Něco, co zůstalo skryté pod povrchem. Něco moralizujícího. To, že stařec zachránil onoho démona – džina, ačkoliv mu sám pak musel dát duši? Udělal to pro čest? Ten příběh by nás nejspíš chtěl přesvědčit, že ano. Já si ale myslím, že realita by vypadala jinak. Myslím, že mudrc džina zachránil proto, že kdyby ho tam zanechal a Kaknot si na něm vybil zlost, už by neměl důvod zlobit se na Domnetu. Vztek by v něm vychladl jako ranní popel."

Tetička uznale pokývala hlavou, Serpesothian zahalekal: „Výborně!“, Zita Moorová se do mě zavěsila a zvolala: „Ty jsi tak chytrý,“ a bratři na sebe mrkli.
„A žili šťastně až do smrti,“ řekl jeden.
„Až na to, že už byli mrtví,“ přidal se druhý.
Jenom lord Ornet se zdržel hlasitých projevů chvály. Teprve když odezněly, do rtů zformuloval: „Bravo,“ a to tiché, skoro nevyslovené slůvko pro mě znamenalo víc než všechno ostatní.
„Doufám, že se vám ten příběh líbil,“ chopil se Ornet slova, „teď se vám ale musíme omluvit, volají nás pracovní povinnosti.“
„Kaspiana nám tu ale necháte,“ přivinula se ke mně Zita tak blízko, jak jen bylo možné. Tetin pohled šlehl jako bič.
„Je mi líto, slečno Moorová, ale to není možné,“ řekl Ornet, „budu potřebovat, aby mě doprovodil.“
Díky Bohu. Díky Bohu!
„Snad se setkáte ještě později,“ dodal.
Ne, nesetkáme. Teda doufám, že nesetkáme!
„Co je to za hloupý nápad, pracovat na Večeru květin?“ utrhla se slečna Moorová.
„Zito, chovej se slušně,“ zpražila ji tetička.
Lord Ornet se však rozesmál. „To je v pořádku, drahá Rimie. Vaše neteř má pravdu, je to hloupý nápad, kazit si prací takový skvostný večer. Bohužel, občas se nedá jinak. Kaspiáne, půjdeme?“
„Bylo mi potěšením,“ vyvinul jsem se slečně Moorové, políbil jí ručku, pak se uklonil zbytku společnosti a po slovech: „Madam, gentlemani,“ zamířil za lordem.
„Ty už zase chceš jít kolem jídla?“ oznámil mi lord. Znělo to otráveně.
„Jak to víte?“
„Vidím, kam se díváš. Měl sis ty zákusky pořádně vychutnat. Další ti vybírat nebudu.“
„Když on na ně nebyl čas, sotva dvakrát jsem si kousnul a vy jste mi nabídnul doutník.“
„Měl jsi odmítnout.“
„Doutník? Ani omylem.“

„Ten sis ale taky nevychutnal.“
„Byl silnější, než jsem předpokládal.“
To už jsme došli k jídelnímu stolu a já si začal na talíř nakládat, co se na něj vešlo. „Radil bych ti nepřehánět to,“ varoval mě lord. „Teď rozhodně ne.“
„Proč?“ zeptal jsem se dřív, než mi samotnému došla drzost takové otázky.
„Protože se blíží finále. Co ses dozvěděl o slečně Moorové?“
„Ech?“ moji první reakci přešel a já se zatím stačil vzpamatovat. Tohle byla další zkouška. „Její rodina má finanční problémy,“ spustil jsem, „proto si Zita Moorová musí vzít barona Kroma. Té svatby se ale děsí; její nastávající má – údajně – sadomasochistické choutky. A taky pořádá sexuální orgie.“
„Chtěl by ses účastnit?“ zašklebil se Ornet.
„Ne.“ Pak jsem zaváhal a řekl: „Inu, vlastně ano.“ Ornet se upřímně rozesmál a začal mě odvádět od jídelního stolu.
„Nabídl jsem slečně Moorové, aby za vámi přišla, Marco,“ tentokrát jsem si dal na oslovení pozor, „kdyby jí Krom něco provedl.“
„Výborně. Ještě něco jsi zjistil?“
„Vím, že mají sídlo v průsmyku, že patří ke staré pohraniční šlechtě a že Krom má letní sídlo u moře.“
„Dobře. Co soudíš o její tetičce?“
„Zdá se být zámožnější než její pan bratr. Myslím, že je vdova, která si ráda vydržuje mladé zajíčky, ale jenom ty, kteří projeví opravdový talent. Taky myslím, že není ochotna dát svému bratrovi peníze – není lakomá, spíš si myslí, že by mu tím uškodila. Předpokládám, že sám pan Moore udělal chyby, kvůli kterým o jmění přišel. Taky myslím, že mu teta chce doopravdy pomoc, a věří, že sňatek jeho dcery s hrabětem Kromem bude pro rodinu výnosný. Myslím, že teta je inteligentní, poněkud prudérní, ale rozhodně ne bigotní.“
„Výborně,“ lord Ornet vypadal potěšeně. „Co vévoda Strob?“
„Šlechtic s rodokmenem dlouhým jako hlavní třída. Zdědil po předcích velký majetek, který zdařile investuje. Nevím, jak zručný je obchodník, spíš bych řekl, že preferuje kriminální me-

tody, díky nimž se zbavuje veškeré konkurence. Jeho největší devízou je nevinnost, s níž působí na své okolí. Je takový dobrý dědeček, od kterého byste v nejmenším nečekali, že vám vrazí kudlu do zad."
„A pan Arit?"
„Muž, který měl vždycky odpor k šlechtě. Možná k ní zahořkl po válce. Je to tvrdý muž, který má už ale nejlepší léta za sebou, jenom si to neuvědomuje. Vlastní pílí se vyškrábal nahoru a je jedním z těch, co si připadají lepší než šlechta, protože si všechno vydobyl sám. Teď ale sílu vyměnil za aroganci. Ta je také jeho největší slabostí. Arogance mu nedovolí ustoupit před Strobem a ten ho zničí."
„Přesně to se stane. Pokud mu nepomůžeme."
„A pomůžeme?"
„Pokud z toho něco budeme mít." Najednou prudce vykročil vstříc jakémusi donchuánovi, vysokému slizounovi s ostrou bradou a pohledem, který donutí jeptišky vlhnout a puritánky odhazovat šaty. „Cesare, příteli," podal mu Ornet ruku, „jak se ti daří?"
„Není to špatné, Marco, ale mohlo by být líp. Mohlo by být líp."
„Andrea pořád leží v horečkách?"
„Už je to tak. Někdy je jí líp, někdy hůř. Teď zrovna hůř."
„Jak už je to dlouho? Půl roku? Hned po tvém návratu z Hexagone, nemýlím-li se. Je to tak?"
„Ano. Je to smutné, že jsme byli tak dlouho odloučení, a sotva jsem se za ní vrátil, nemoc ji upoutala na lůžko."
Cesara doprovázeli dva muži. První z nich mi připomínal starého myslivce, kterého někdo donutil vysvléct se ze své špinavé kamizoly páchnoucí hlínou, vymydlit se, oholit a učesat. Ošíval se ve svém fraku jako malý kluk, kterého navlékli do námořnického oblečku. Druhý z nich zase působil jako emocí prostá socha, kterýžto pocit ještě umocňovala holá hlava a tělo gladiátora.
Gladiátoři…
Měl jsem pocit, že toho muže odněkud znám.
Cesar nikoho z nich nepředstavil, stejně jako Ornet nepředstavil mě. Místo toho se můj pán naklonil kupředu a spiklenecky zašeptal: „Mít ženu upoutanou na lůžku – já myslel, že to sis vždycky přál?"

„Upoutanou snad. Ne nehybnou."
„Ne. Nehybnou asi ne…" Marco to chvíli nechal viset ve vzduchu. „V tom případě máš o důvod víc vyrazit do ulic za děvčaty."
Cesar udělal odmítavé gesto a naoko se zatvářil pohoršeně: „Ale no tak, Marco… Víš přece, že mé srdce patří jenom jedné ženě."
Ornet chvíli mlčel. „Ano, příteli. To vím," řekl. „Inu, myslím, že se pomalu blíží čas na ohňostroj. Lidé se začínají přesouvat ven. Pokud chceme dobré místo, měli bychom si pospíšit."
„Nemyslím, že budu koukat na ohňostroj," řekl Cesar. „Spíš se půjdu podívat do Růžového bludiště. Dlouho jsem v něm nebyl. Poslední zima byla pro růže dost krutá, jsem zvědavý, jak se s tím zahrádkáři vypořádali."
„V tom případě si užij zahradu, příteli. Měj se hezky a pozdravuj ženu."
„Ty také."
Pokynuli si a každý se vydal jiným směrem. Lord Ornet se už dlouho nezdržoval; zamířil rovnou k východu. Ve dveřích luskl na jednoho sluhu a ten mu podal obě vycházkové hole, které mi Marco sebral, když jsem vyrazil za Zitou. Pak zamířil do zahrady.
Blížila se půlnoc. Léto bylo v rozpuku a přes den zuřila taková horka, že noviny každý den přicházely se zprávami o lidech, kterým se ze samého vedra zastavilo srdce. Venku se rojily mouchy, uličky Příkopů páchly močůvkou a lejny a procházka podél hlavní třídy znamenala riskovat udušení. Každou chvíli se některá fajnová panička zlomila do mdlob. Už měsíc nepršelo. Zahrádkáři měli plné ruce práce se zavlažováním městského porostu, stromy přesto ztrácely listí a květiny se měnily v hnědé mátohy připomínající světu všudypřítomnost smrti. Ani večer nepřinášel úlevu; mezi vysokými zdmi velkoměsta vítr skoro nefoukal a mrtvý vzduch jako by neustále věštil bouřku. Jenomže žádná nepřišla. Modlili se za ni kněží všech náboženství, kterých bylo v ateistickém centru světa překvapivě velké množství; obětovali za ni úrodu, zvěř, parfémy a vonné látky, zlato, šperky i bankocetle. Nebylo to k ničemu.
Blížící se půlnoc s sebou přece jenom přinesla mírnější ovzduší, takže se člověk mohl nadechnout i bez toho, aby